

Raadsvoorstel

Onderwerp	Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie (DPRA)
Zaaknummer	Z/21/381560
Documentnummer	INT/22/1094190
Portefeuillehouder	C. Koers-de Graaf
Portefeuille	
Behandelend ambtenaar/afdeling	Budi Subroto (BOR)
Telefoon	0316 595123
E-mail	b.subroto@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Omdat het klimaat verandert en hierop ingespeeld moet worden, is het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) opgesteld. Binnen de werkregio de Liemers werken de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar en het Waterschap Rijn en IJssel samen aan het DPRA. Na uitvoering van de stresstesten, het voeren van de risicodialoog en het opstellen van de beleidsambities is nu het moment gekomen om het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie voor besluitvorming aan de raad voor te leggen. In het Uitvoeringsprogramma wordt uitgegaan van een viertal scenario's die uitgevoerd kunnen worden. De vorm en omvang van ieder scenario verschilt waarbij gesteld kan worden dat in volgorde van A naar D het scenario A het meest ambitieus is. Bij de keuze voor D wordt weinig tot geen werk gemaakt van klimaatadaptatie. Het voorkeursscenario is scenario B.

Met uitvoering van dit programma worden concrete stappen gezet om gemeente Zevenaar voor te bereiden op klimaatverandering. Zo blijft gemeente Zevenaar leefbaar en veilig.

Duiding samenhang Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie met Watertakenplan.

Het Uitvoeringsprogramma bevat drie typen maatregelen: maatregelen in het kader van hittestress, wateroverlast en droogte. De maatregelen die Hittestress tegen gaan worden bekostigd uit algemene middelen. Maatregelen tegen wateroverlast en droogte worden bekostigd uit het watertakenplan. Deze verdeling is aangehouden omdat gelden uit het Watertakenplan wettelijk alleen besteed mogen worden aan water en riool gerelateerde zaken en niet aan Hittestress maatregelen.

Dit betekent voor dit voorstel dat we uw raad vragen de complete budgetten voor klimaatadaptatie in de meerjarenbegroting beschikbaar te stellen (beslispunt 3). De dekking van deze budgetten valt daarna uiteen. De kosten voor maatregelen wateroverlast en droogte worden gedekt in het Watertakenplan (beslispunt 4).

2. Raadsvoorstel

1. Het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2023-2027 regio de Liemers' vast te stellen;
2. Te kiezen voor de uitvoering van maatregelen conform scenario B uit het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2023-2027 regio de Liemers';
3. De budgetten voor maatregelen wateroverlast, droogte en hittestress jaarlijks conform scenario B structureel op te nemen in de Meerjarenbegroting 2023-2026;
4. De financiële gevolgen van de maatregelen wateroverlast en droogte voor scenario B te dekken in het Watertakenplan.

3. Waarom naar de raad

Omdat het klimaat verandert en hierop ingespeeld moet worden, is het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) opgesteld. Het DPRA is een plan van Nederlandse overheden om wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen te beperken. Het doel van het plan is dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk werken samen aan de ambities in dit plan en hebben zich daarvoor ook verenigd in werkregio's.

Binnen werkregio de Liemers werken gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar en Waterschap Rijn en IJssel samen aan het DPRA. Na het in beeld brengen van de kwetsbaarheden voor klimaatverandering in de Liemerse Stresstest zijn in het nabije verleden de risicodialogen gevoerd. Hierin zijn op verschillende manieren inwoners en stakeholders betrokken bij het thema klimaatadaptatie en de beeldvorming rond dit thema. Op basis van het participatietraject en de resultaten van de Stresstest heeft uw raad in de zomer van 2021 de beleidsambities vastgesteld als basis voor het uit te werken Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie. Middels dit raadsvoorstel leggen wij het uitgewerkte Uitvoeringsprogramma ter besluitvorming voor aan uw raad.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het doel van het Uitvoeringsprogramma is om gemeente Zevenaar zo in te richten dat de effecten van klimaatverandering geen achteruitgang van de leefomgeving te weeg brengen. Dit willen we door vertalen in de begroting van gemeente Zevenaar.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

- 1.1. Gemeente Zevenaar moet uitvoering geven aan klimaatadaptatie vanuit de zeven ambities van het bestuursakkoord Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)*

Vanuit het bestuursakkoord DPRA zijn ambities geformuleerd waaraan gemeenten uitvoering geven. Met de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie zet gemeente Zevenaar ook de volgende stap in het DPRA.

- 1.2. Het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie is de uitwerking van de beleidsambities klimaatadaptatie die in het jaar 2021 door uw raad zijn vastgesteld.*

Eerder zijn de beleidsambities klimaatadaptatie door uw raad vastgesteld. Het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie is de uitwerking van deze ambities 'Beleidsambities klimaatadaptatie'. Dit programma geeft dus uitvoering aan die beleidsambities.

- 1.3. Het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie draagt bij aan de integrale aanpak die is afgestemd met andere programma's binnen gemeente Zevenaar maar ook daar buiten.*

Klimaatadaptatie raakt aan heel veel thema's en onderwerpen. Daarom heeft er intensieve afstemming plaats gevonden met andere beleidsvelden als riolering, groen, RO en duurzaamheid. Daarbij moet het plan ook passen en aansluiten bij de actualisatie van het Watertakenplan en het nieuwe Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR). Daarnaast is, zoals in punt 8 van dit voorstel beschreven, intensief samengewerkt en afgestemd met de buurgemeenten Duiven en Westervoort en het Waterschap Rijn en IJssel.

- 2.1. Gekozen is voor een doelmatige en gerichte aanpak van klimaatadaptatie in samenhang met andere programma's.*

Bij scenario B uit het Uitvoeringsprogramma wordt werk gemaakt van klimaatadaptatie en wordt de buitenruimte echt omgevormd in tegenstelling tot scenario C en D. Scenario A kent geen integrale aanpak

in tegenstelling tot scenario B. Door de gerichte maar ook integrale aanpak aansluitend bij IBOR heeft scenario B de voorkeur.

2.2. Scenario B is de financieel meest aantrekkelijke optie.

Scenario B is ten opzichte van scenario A de financieel meest aantrekkelijke optie waarbij toch werk wordt gemaakt van klimaatadaptatie zoals genoemd bij argument 2.1. De kosten voor uitvoering van scenario A voor de lange termijn bedragen €. 146.578.338. Voor scenario B zijn de kosten voor de lange termijn significant lager met een totaalbedrag van €. 14.975.344.

2.3. Alleen bij de keuze voor scenario A of B kan gebruik worden gemaakt van de Impuls- en ZON gelden die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld.

Bij de uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen om wateroverlast en droogte tegen te gaan kunnen de gemeenten een beroep doen op bijdragen vanuit het Rijk. Het gaat hierbij om de Impulsgelden Klimaatadaptatie en gelden die beschikbaar zijn vanuit ZON. Omdat enkel scenario A en B uitgaan van daadwerkelijke uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen kan gemeente Zevenaar alleen bij deze twee scenario's aanspraak maken op deze regelingen. In de financiële bijlage bij dit voorstel gaan wij verder in op externe financiering.

3.1. Voor de uitvoering van het uitvoeringsplan is het noodzakelijk middelen beschikbaar te stellen voor de komende planperiode

De doelstellingen voor klimaatadaptatie zijn gericht op het jaar 2050 en daar is bij de totale doorrekening dan ook rekening mee gehouden. Gemeente Zevenaar richt zich in eerste instantie op de planperiode tot en met het jaar 2027 waarin jaarlijks middelen beschikbaar gesteld dienen te worden voor de aanpak klimaatadaptatie.

Voor de periode 2023 tot en met 2027 zijn voor realisatie van scenario B de volgende jaarlijkse totaalkosten (exploitatie en investering) begroot voor klimaatadaptatie:

Zevenaar	2023	2024	2025	2026	2027
KOSTENTOTAAL	€ 537.122	€ 589.772	€ 510.602	€ 513.332	€ 521.912
exploitatie	€ 259.970	€ 312.620	€ 233.450	€ 236.180	€ 244.760
investering	€ 277.152	€ 277.152	€ 277.152	€ 277.152	€ 277.152

4.1. In de Gemeentewet is geregeld dat gemeenten met rioolheffing, volgend uit het Watertakenplan, een adequaat instrument hebben om haar watertaken te bekostigen.

De maatregelen uit het Uitvoeringsplan klimaatadaptatie gaan over wateroverlast, droogte en Hittestress. De kosten voor maatregelen in het kader van de aanpak van wateroverlast en droogte vallen onder de watertaken en worden derhalve financieel gedekt in het Watertakenplan. In de financiële paragraaf staat een en ander uitgewerkt uitgaand van scenario B.

4.2. Voor de kosten voor uitvoering van maatregelen in het kader van de aanpak Hittestress is op dit moment geen dekking in de begroting.

Naast maatregelen in het kader van de aanpak van wateroverlast en droogte zijn binnen het Uitvoeringsprogramma maatregelen in het kader van aanpak hittestress een derde hoofdgroep. Voor aanpak Hittestress zijn op dit moment geen financiële middelen beschikbaar. Deze moeten meegenomen worden in de Meerjarenbegroting 2023-2026. In de financiële paragraaf staat een en ander uitgewerkt uitgaand van scenario B.

4.3. Gemeente Zevenaar gaat groen investeren en hanteert hier een afschrijvingstermijn van 30 jaar voor.

Door investeringen groen te activeren kan gemeente Zevenaar de bijbehorende lasten gelijkmatig over de jaren verdelen.

4.4 Binnen het Watertakenplan mogen alleen kosten opgevoerd worden samenhangend met watertaken die gemeente Zevenaar heeft.

Tot de watertaken behoort het beheer en onderhoud, de vervanging en de optimalisatie van riolering, water, oppervlaktewater en grondwater. Aanpak van Hittestress behoort niet tot de watertaken. Dat is de reden dat hittestressmaatregelen niet bekostigd kunnen worden vanuit het Watertakenplan. De dekking dient te geschieden via de algemene middelen. Omdat dit consequenties heeft voor de begroting is dit onderdeel nu niet meegenomen in het raadsvoorstel.

Alternatieven

De voorliggende scenario A, B, C en D geven aan hoe wij om invulling kunnen geven aan klimaatadaptatie. Er zijn hierbij natuurlijk kanttekeningen en accenten te plaatsen:

2.1. Scenario B is de voorkeursvariant. Er wordt echter minder uitvoering gegeven aan klimaatadaptieve maatregelen dan bij scenario A.

Bij de argumenten in dit voorstel staat aangegeven dat de keuze voor scenario B voor de hand ligt. Echter, bij de keuze voor scenario A wordt maximaal ingezet op klimaatadaptatie. Er wordt dan niet of minder afstemming gezocht met andere programma's, waar ook belangrijke opgaven liggen. De integrale aanpak vanuit het IBOR wordt geheel losgelaten en er wordt volledig ingezet op verwezenlijking van de klimaatadaptieve doelen. Hierdoor worden er extra kosten gemaakt die we niet zouden maken als we werkzaamheden goed op elkaar afstemmen en zoveel mogelijk werk met werk maken. Ook is er bij scenario A sprake van kapitaalvernietiging doordat projecten eerder worden uitgevoerd en de maximale afschrijvingstermijn niet gehaald wordt.

Bij scenario B sluiten we daarentegen volledig aan bij IBOR en wordt zoveel mogelijk gezocht naar samenloop met andere ingrepen en aanpakken binnen gemeente Zevenaar maar ook daar buiten om zo met deze extra middelen het verschil te maken tussen een regulier en een klimaatadaptieve vormgeving.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Het Uitvoeringsprogramma heeft een doorkijk tot het jaar 2050. Voor de korte termijn richten we ons op de periode 2023 tot en met 2027. Het Uitvoeringsprogramma geeft voor deze periode concrete aanbevelingen en maatregelen in combinatie met een uitwerking van kosten en bekostiging. In het jaar 2027 wordt het uitgevoerde beleid met betrekking tot het Uitvoeringsprogramma geëvalueerd en worden voorstellen gedaan voor de periode na het jaar 2027.

7. Klimaat en duurzaamheid

Door uitvoering van scenario B van het Uitvoeringsprogramma wordt werk gemaakt van klimaatadaptatie aansluitend bij het DPRA. Het programma sluit aan op de integrale werkwijze die de laatste jaren is ingezet binnen gemeente Zevenaar. Om middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten wordt aangesloten bij de aanpak vanuit het IBOR.

Maatregelen die worden getroffen in het kader van klimaatadaptatie dragen vaak ook bij aan andere doelen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het realiseren van een aantrekkelijke leefomgeving, vergroten van biodiversiteit, energiebesparing, circulaire toepassingen, etc. Bij het bepalen van de uitgangspunten voor projecten en onderdelen is het belangrijk goed te kijken naar deze doelen.

Mogelijkheden om deze te combineren/koppelen laten we niet voorbij gaan en worden indien mogelijk meegenomen in de planvorming.

8. Communicatie

Communicatie / participatie:

Gemeente Zevenaar gaat de samenleving betrekken bij klimaatadaptieve projecten die de komende jaren op stapel staan. Ook willen wij nog intensiever inzetten op het verstrekken van informatie over klimaatadaptatie en wat inwoners en bedrijven daarin kunnen bijdragen. Dit wordt een continue proces.

Belangrijk is ook dat wij een bijdrage willen leveren bij de aanpassingen en omvormingen van de particuliere- en bedrijfsperven om invulling te geven aan de klimaatadaptieve doelen. Dit kan door in te zetten op advisering en stimulering van afkoppeling hemelwater, het ontstenen van percelen waardoor regenwater direct kan infiltreren in de ondergrond, het vergroenen van percelen om te koelen, etc.. Dit zijn enkele voorbeelden van klimaatadaptieve aanpak die we samen met bewoners en bedrijven op kunnen pakken. Het houdt namelijk niet op bij het openbaar terrein. Samen trekken we daarin op.

Om bovenstaand ook daadwerkelijk vorm te geven, wordt ingezet op extra formatie binnen het communicatieteam van gemeente Zevenaar. Middelen zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma in aanvulling op de al lopende en geplande participatie- en communicatie trajecten.

Samenwerking regio:

Het Uitvoeringsprogramma is in samenwerking met de gemeenten Westervoort, Duiven en het Waterschap Rijn en IJssel opgesteld. Op lokaal niveau, maar ook in samenhang met elkaar zijn de maatregelen per gemeente bepaald.

Na vaststelling van het Uitvoeringsprogramma is de intentie om gezamenlijk projecten uit dit plan aan te pakken en uit te voeren. De harde uitvoeringsmaatregelen worden vooral individueel per gemeente opgepakt. Op beleidsmatig niveau kunnen we elkaar op veel vlakken wel vinden in samenwerkingsprojecten. Zo staan er in het Uitvoeringsprogramma diverse plannen en projecten, die vooral beleidsmatig zijn, die we in gezamenlijkheid op willen pakken. Als volwaardige partners willen we als gemeenten en waterschap hier samen in optrekken om hier samen het (schaal)voordeel te behalen. In het afgelopen jaar is ook de samenwerking met de provincie Gelderland geïntensiveerd op het gebied van klimaatadaptatie. De provincie heeft de intentie uitgesproken om ook volwaardig deel te nemen bij onderzoeken die hen raken.

9. Kosten, baten en dekking

Voor de financiële consequenties van het Uitvoeringsprogramma wordt verwezen naar de bijlage bij dit raadsvoorstel. In de bijlage staan de totaalkosten per scenario benoemd en is een uitwerking opgenomen van de kosten voor scenario B in gemeente Zevenaar. De maatregelen omtrent Hittestress dienen structureel gedekt te worden uit de algemene middelen via de Meerjarenbegroting 2023-2026. Het doen van een voorstel hiertoe is echter aan het nieuwe college.

Hiervoor wordt een voorstel gedaan bij de Meerjarenbegroting 2023-2026.

In de bijlage wordt ook voor het Watertakenplan gekeken naar de gevolgen van de doorrekening kosten uit het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie in dit plan. Hieruit blijkt dat de keuze voor scenario B, in combinatie met andere ontwikkelingen, niet leidt tot een verhoging van het riooltarief.

Tenslotte wordt in de bijlage benoemd wat de mogelijkheden zijn voor externe financiering.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

<u>Volgorde</u>	<u>Documentnummer</u>	<u>Naam</u>
1.	1008554	Beleidsambities klimaatadaptatie;
2.	1094413	Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie in de Liemers;
2.1	1094296	Financiën A-1 tm A-5;
2.2	1094299	Maatregelen en Afkoppelgebieden B-1 tm B-5;

2.3	1094303	Afstand kwetsbare groepen tot koele groene zones C-1 tm C-5;
2.4	1094306	Afstand panden tot koele groene zones C-6 tm C-10;
2.5	1094307	Schaduw op voet- en fietspaden C-11 tm C-15;
2.6	1094310	Wateroverlast panden en wegen C-16 tm C-20;
2.7	1094313	Doorgangbaarheid vitale wegen C-21 tm C-25;
3.	1094179	Bijlage financiële uitwerking.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie (DPRA)
Zaaknummer	Z/21/381560
Documentnummer	INT/22/1092277

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat gemeente Zevenaar invulling wil geven aan de afspraken uit het 'bestuursakkoord Klimaatadaptatie'. In dit kader is uitvoering gegeven aan de eerste drie ambities: Kwetsbaarheid in beeld brengen (ook wel Stresstesten), Risicodialoog voeren en strategie opstellen en Uitvoeringsprogramma opstellen, uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). In het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie de Liemers staat de strategie uitgewerkt om dit te bereiken. Na vaststelling van het programma kan uitvoering worden gegeven aan uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie binnen gemeente Zevenaar voor de periode 2023 tot en met 2027.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet.

besluit:

1. Het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie in de Liemers' vast te stellen;
2. Te kiezen voor scenario B uit het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie';
3. De budgetten voor maatregelen wateroverlast, droogte en hittestress jaarlijks conform scenario B op te nemen in de Meerjarenbegroting 2023 - 2026;
4. De financiële gevolgen van de maatregelen wateroverlast en droogte voor scenario B te dekken in het Watertakenplan.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van gemeente Zevenaar, gehouden op 8 juni 2022.

De griffier
I.M. van ijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk